ZIEMIA

Nr. 27 TYGODNIK LUDOWY 14.X.1944 r.

RYWALIZACJA ANGIELSKO-ROSYJSKA NA BAŁKANACH

Odkąd władzę w Rosji przejęła dynastja Romanowych, a od stolicy carów zasiadł Piotr Wielki, Rosja zwróciła swoje oczy na południowy wschód Europy. Wykorzystując wewnętrzny upadek cesarstwa tureckiego, Rosja zaczęła rościć sobie pretensje do opieki nad uciskanymi przez Turków - Słowianami bałkańskimi i kościołem wschodnim. Głównym jednak celem sporu turecko-rosyjskiego była chęć opanowania Konstantynopola i cieśnin dardanelskich, aby mieć wolny wyjazd z zamkniętego morza Czarnego na świat. Dopóki Anglja nie rozbudowała swojego imperjum kolonialnego i sprawa drogi na Daleki Wschód poprzez morze Śródziemne nie była aktualna, spór rosyjsko-turecki miał tylko lokalne znaczenie. Ale już w drugiej połowie XIX w. spór ten przybrał charakter międzynarodowy. Kiedy Rosja po zwycięskiej wojnie z Turcją wyciągnęła swoje ręce po Konstantynopol, flota wojenna Francji i Anglji obsadziła cieśniny dardanelskie i zmusiła Rosję do zrzeczenia się swoich wpływów na Bałkanach. Dziś polityka Rosji w tej części Europy w niczem się nie zmieniła. Kontynuując politykę carską /opieka nad Słowianami bałkańskimi i Kościołem Wschodnim - w tym celu przywrócenie patriarchatu Kościoła wschodniego w Moskwie/ Stalin usiłując jeszcze podkopać wpływy angielskie w państwach bałkańskich przez zmianę w tych państwach ustroju wewnętrznego, przychylnego Rosji bolszewickiej. Dlaczego Dardanele odgrywają tak potężną rolę w polityce międzynarodowej ? Kto ma w swoim ręku Dardanele, ten ma klucz do wrót wiodących poprzez morze Śródziemne na szerokie wody świata. Rosja mając ten klucz, mogłaby obszarem morza Śródziemnego, nie wyłączając nawet północnych brzegów Afryki i zagrozić najważniejszej arterii wodnej imperium brytyjskiego, która prowadzi właśnie przez morze Śródziemne i Kanał Sueski na Daleki Wschód. Usadowienie się zaś Rosji nad tą arterią imperialną, to usadowienie się zbója nad drogą i zagrożenie bezpieczeństwa przechodniom. Dlatego rywalizacja Anglji z Rosją zapoczątkowana w drugiej połowie XIX stulecia zaognia się i urasta dziś do pierwszorzędnego zagadnienia międzynarodowego. Już w 1941 r. Anglja w przewidywaniu sporu z Rosją w kwestji bałkańskiej obsadziła Syrię, Irak i Iran utrącić wpływy rosyjskie w tej części Azji, jako nieszbyt odległego zaplecza cieśnin dardanelskich, a wykorzystując niechęć turecką do Rosji, wypływającą ze zrozumienia dążności Rosji do opanowania Konstantynopola, doprowadziła Anglja do zerwania stosunków niemiecko-tureckich, nie po to, aby wciągnąć Turcję do wojny z Niemcami, bo to jest już zbyteczne, ale dlatego, aby ugruntować tam swoje wpływy i pod pretekstem wojny z Niemcami rozbudować w Turcji bazy lotnicze i portowe właśnie do ew. rozstrzygającej walki z Rosją. Rosja to rozumie i stara się stratę wyrównać zajmując Bułgarię i próbując ugruntować swoje wpływy w Grecji i Jugosławii. Doprowadzenie jednak do zgody komunistów greckich z królem Jerzym i gen. Tito z królem Piotrem, mocno podbije pięty Rosji. Widzimy więc, że polityka angielska mimo

blichtru potęgi idącej naprzód armii czerwonej, odnosi w kwestjii bałkańskiej sukces, z którym Rosja musi się liczyć, tymbardziej, że do polityki międzynarodowej dojdzie obecnie nowy czynnik: Francja, zainteresowana bezpośrednio w kwestjii cieśnin dardanelskich. Zajęcie Dardaneli przez Rosję to zagrożenie francuskich interesów na Bliskim Wschodzie i przecięcie drogi wiodącej do Indochin. Francja musi więc iść ręka w rękę z Anglją.

Niemiec.

PRZEBIEG WYDARZEŃ ZA CZAS OD 7.X. - 14.X. 1944 r.

FRONT ZACHODNI.

Gwałtowne walki na tym froncie toczą się w rejonie Geilenkirchen i Stolbergu. Walczące tam wojska amerykańskie otaczają Akwizgran od północy i południa wdzierając się coraz głębiej w pozycje i bunkry linii Zygfryda. Niemniej ciężkie walki toczą się na lewym skrzydle frontu zachodniego w Holandji koło miasta Metzu i w Wogezach. Lotnictwo sojusznicze nieprzerwanie w ciągu dnia i nocy bombarduje Niemcy ze specjalnym uwzględnieniem miast w Nadrenii i Zagłębia Ruhry.

Zniszczono zupełnie zaporę wodną na Renie koło miejscowości Kempe, co spowodowało unieruchomienie wielu siłowni elektrycznych zaopatrujących ciężki przemysł w prąd elektryczny. Przez równoczesne obniżenie się stanu wód na Renie unieruchomiono prawie całą żeglugę na Renie, co ma olbrzymie znaczenie w zaopatrywaniu tamtejszych obszarów.

Głównodowodzący armii amer. koło Akwizgranu wręczył dowództwu miasta 24 godzinne ultimatum.

Nad Akwizgranem zrzucono ulotki, w których ostrzega się ludność cywilną, że w razie nie poddania się miasta grozi im zupełna zagłada. Ludność cywilna została wezwana, by skłoniła odpowiedzialne czynniki do kapitulacji. Amer. bombowce czekają gotowe na lotniskach. Artyleria otacza miasto, gotowa do strzału.

7.X. odbył się najcięższy, jak dotąd nalot na zachodnie i płd. Niemcy. Wzięło w nim udział 3 tys. bombowców. 1400 latających fortec i 900 myśliwców z baz zachodnich atakowało Niemcy środkowe: Szczecin, Magdeburg, Berlin Kassel i Mersdorf. 700 c. bombowców i 200 myśliwców brytyjskich atakowało Emerich i Kleve, 200 c. bomb. wyspę Walhoren. Przerwano na niej tamę na przestrzeni 300 m. W nocy z piątku na sobotę 1000 c. bomb. RAF atakowało Dortmundt zrzucając 1000 tonn bomb i Bremę - zrzucając 1000 ton bomb. Z operacji nie powróciło 12 aparatów. 800 c. bomb. amer. atakowało rafinerię nafty i fabryki benzyny syntetycznej w rejonie Wiednia i Zdziar na Węgrzech.

FRONT POŁUDNIOWY.

Front ten nie wykazuje większych zmian. Działania bojowe w obfitnym stopniu utrudniają deszcze. Na północ od Rubikonu przekroczono rzekę Fiumicino a na odcinku środkowym zdobyto 6 ważnych wzgórz. W Grecji zdobyto cały Peloponez a wojska alianckie wraz z oddziałami armii greckiej posuwają się w kierunku Koryntu.

Korynt uwolniony przez wojska brytyjskie. Niemcy nie stawiali oporu. Oddziały greckich zdrajców złożyły broń. Wszystkie połączenia i centra Peloponezu opanowane zostały przez Aliantów po 13 dniach od chwili lądowania.

Wojska sprzymierzonych oddalone są od Aten o 60 km. W mieście trwają walki Niemców z greckimi partyzantami.

Przecięto linię kolejową Budapeszt-Belgrad na terenie Jugosławii. Wszystkie linie kolejowe na zachód od Serbii zostały przecięte.

Ziemia ~ 27/ 144

Postępy w płn. Siedmiogrodzie. Walka na przedmieściach Dobreczyna. Wojska rosyjskie znajdują się na 80 km. od Budapesztu. Rosjanie zbliżyli się na 6 km. do Cluj.

FRONT WSCHODNI.

Rosjanie odparli z ciężkimi dla Niemców stratami uderzenie tychże w rejonie Narew-Pułtusk i przeszli do ofenzywy w kierunku na Kłajpedę, gdzie toczą się ciężkie walki. Na Węgrzech po przejściu Cisy posuwają się Rosjanie dalej w głąb niziny węgierskiej i podchodzą coraz bliżej Budapesztu. Na płn. Rosjanie posunęli się w stronę Rygi, zdobywając szereg miejscowości. Wojska rosyjskie odcięły formacje niemieckie znajdujące się na płn. od Libawy.

SPRAWY POLSKIE.

Dzisiejszy Dziennik Polski pisze: Czas na bilans jeszcze nie nadszedł. Możemy jednak już dziś powiedzieć, że powstanie warszawskie jest jednym z najwspanialszych momentów w historii Polski. Warszawa dowiodła, że dyskusja o podziale Europy na strefy wpływów musi być zapomniana. Że wolność jest źródłem siły, której nic nie może zmóc i z którą liczyć się trzeba. 63 dni walki Warszawy dowiodło, że prawda jest istnienie największej w krajach okupowanych armii podziemnej, organizacji państwa podziemnego, jego współpracy z Rządem w Londynie. Dowiodło tego, że na rozkaz tego Rządu kraj stanie do walki. Walka Warszawy wkotwyra odpowiedzialność za to, by nie poszła na marne krew tysięcy żołnierzy i cywilów, którzy tam zginęli. Gubernator Stanu N. Yorku składając hołd Warszawie powiedział: Jesteśmy szczęśliwi, że lotnicy amerykańscy, którzy nieśli pomoc Warszawie spłacili choć w części dług, jaki mamy wobec Polski. Przysięgamy, że Polska powstanie zwycięska, wolna, zajmująca równe miejsce w rodzinie narodów.

W Paryżu odbyło się posiedzenie towarzystwa przyjaciół Polski. Uchwalono na niem rezolucję składającą hołd bojownikom Warszawy a podziękowanie Polakom, którzy brali udział w walkach o wolność Francji.

Z przemówienia prof. Grabskiego na posiedzeniu Rady Narod. [illegible] żałoby, serca nasze wypełnia podziw ogromny dla zwycięskiego czynu Warszawy. Tak, właśnie zwycięskiego. Bowiem, niekiedy klęski poniesione w świecie materialnym stają się zwycięstwem w świecie ducha. Czyż nie była największym zwycięstwem ofiara na krzyżu ?..... choć powstańcy nie uratowali [illegible] ności Warszawie, ale uratowali Polsce na wieki poczesne miejsce wśród narodów Europy.

Rząd Wielkiej Brytanii wydał następujące oświadczenie: Rząd Jego Królewskiej Mości został poinformowany przez Rząd Polski, który otrzymał informacje ze źródeł wiarygodnych o nowych okrucieństwach niemieckich w Polsce. Władze niemieckie noszą się z zamiarem masowej egzekucji w obozach w Oświęcimiu i w Brzezince. Zamkniętych w nich jest tysiące osób różnych narodowości. Rząd Jego Królewskiej Mości życzy sobie, aby było dość jasno i ponad wszelką wątpliwość, że w razie doprowadzenia tego planu do skutku nie minie sprawców najcięższa kara. To samo ogłosiła USA.

WIADOMOSCI RÓŻNE.

Były kandydat na Prezydenta USA Willkie umarł na atak serca.

Prem. Churchill i min. Eden udali się w towarzystwie doradców wojskowych do Moskwy na konferencję z marsz. Stalinem. Konferencja odbywa się za zgodą i wiedzą USA. Marsz. Stalin jest niezmiernie zadowolony, że doszła ona do skutku w tak niedługim czasie po zakończeniu obrad w Quebec.

Przed ponowną rozmową z marsz. Stalinem - prem. Churchill odbył dzi[illegible]

[illegible]śmy narady ze sztabem swych współpracowników wojskowych i politycznych. Konferencja z premjera trwała trzy godziny. Brali w niej udział także kom. Mołotow i min. Eden. Po wylądowaniu w Moskwie prem. Churchill oświadczył: 2 lata minęły, gdy od chwili, gdy byłem tu gościem. Przez te 2 lata odnieśliśmy wielkie zwycięstwa a na wroga walą się potężne ciosy, które zadecydowały o jego klęsce. Armie Związku Sowieckiego były tymi wojskami, które pierwsze złamały ducha armii niemieckiej. My Sprzymierzeni także daliśmy z siebie maksimum wysiłku w walce ze wspólnym wrogiem. Zjednoczonym czynem stworzymy dla naszych narodów lepsze jutro w świecie powojennym.

W kołach niem. w Szwecji coraz bardziej objawia się chęć zerwania z partją hitlerowską. Znowu dwuch Niemców z poselstwa niem. w Sztokholmie zerwało stosunki z rządem. Jeden z nich to attache admiralicji Wulet, który był podejrzany, że miał być łącznikiem między zamachowcami z 20 lipca a zagranicą. Sekretarka poselstwa niem. w Stokholmie, która we wrześniu otrzymała odwołanie do Niemiec zniknęła bez śladu.

Przemawiając ku czci zmarłego nagle Wendela Willkie, prez. Roosevelt podkreślił wielką odwagę cywilną swego przeciwnika w czasie ostatnich wyborów, dzięki której nie wahał się występować przeciw własnej partji, jeśli tak nakazywało mu wewnętrzne przekonanie. Gubernator Dewey podkreślił, że śmierć Willkiego jest stratą nietylko dla partii republikańskiej, ale dla całej Ameryki.

-------------0-------------

GŁOSY PRASY.

Na śniadaniu wydanym na Kremlu przez marsz. Stalina na cześć prem. Churchilla i ambasadorów bryt. i amer. wzniósł marsz. Stalin toast na pomyślność przyszłej współpracy Sprzymierzonych. Korespondenci twierdzą, że tematem rozmów jest uzgodnienie planów przyszłej ofenzywy Sprzymierzonych, oraz sprawa stosunków polsko-rosyjskich i stosunków na Bałkanach.

Prasa Londynu żywo się interesuje zagadnieniami, które przypuszczalnie zostaną poruszone w Moskwie. Korespondenci dyplomatyczni zgadzają się co do tego, że w tej chwili najważniejszą sprawą jest przyszłość Polski. "News Chronicle" pisze: obecnie jest rzeczą niezmiernie ważną zajęcie zdecydowanej postawy w sprawie przyszłości Polski. W ostatnich czasach dało się zaobserwować systematyczne pogarszanie stanu tego zagadnienia. Warszawa wykazała aż nazbyt dobitnie, jak szybko trzeba tę sprawę definitywnie załatwić. Stalin oświadczał już kilkakrotnie, że pragnie silnej, wolnej i niezależnej Polski. W. Brytanja dąży do tego samego. Należy przypuszczać, że zagadnienie to zostanie szczerze i wyczerpująco omówione.

"Times" podkreśla także doniosłość zagadnienia polskiego. I jego zdaniem tragedja Warszawy wskazała, jak sprawa ta jest nagląca. Churchill i Eden mają nadzieję na pozytywne załatwienie tej sprawy. Premier już w swojej mowie powiedział, że spodziewa się w niedługim czasie stworzenia rządu jedności narodowej, który by zyskał poparcie wszystkich trzech mocarstw. Korespondent dyplomatyczny "Timesa" przypuszcza, że min. Eden będzie mógł zająć na konferencji wyraźne stanowisko w sprawie polskiej, ponieważ przedtem odbył szereg konferencji z premierem Mikołajczykiem.

"Times" w artykule pt. "Wielki zbrojny sojusz" omawia różnice między Ligą Narodów a nową organizacją bezpieczeństwa zaprojektowaną w Dumbarton Oax. Przewyższa ona dawną organizację tem, że przy podjęciu spraw współpracy międzynarodowej działalność swoją opiera na realniejszych podstawach.